

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут архітектури, будівництва та енергетики  
Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

/ Директор інституту

архітектури, будівництва та енергетики

Мазур М.П.

«31» 08 2018 р.

**АРХІТЕКТУРНА КОМПОЗИЦІЯ, ГРАФІКА, МАКЕТУВАННЯ**

(назва навчальної дисципліни)

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

19 Архітектура та будівництво

(шифр і назва)

спеціальність

191 Архітектура та містобудування

(шифр і назва)

спеціалізація\*

\_\_\_\_\_ (назва)

вид дисципліни

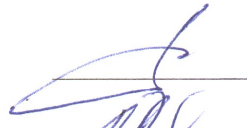
обов'язкова

обов'язкова / вибіркова

Робоча програма дисципліни «Архітектурна композиція, графіка, макетування» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавр** за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Розробники:

доцент кафедри архітектури  
та містобудування, к.арх.

 Поліщук Л.К.

викладач кафедри архітектури  
та містобудування

 Родіна І.О.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від «31» 08 2018 року № 1.

Завідувач кафедри архітектури та містобудування  Лукомська З. В.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри архітектури та містобудування  Лукомська З. В.

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Архітектурна композиція, графіка, макетування» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

**Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни**

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1	Семестр 2	Семестр 3	Семестр 4
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)			
Кількість кредитів	13	-	4	3	3	3
Кількість модулів	4	-				
Загальний обсяг часу	390	-	120	90	90	90
Аудиторні заняття, год., у т. ч.:	126	-	36	36	36	18
Лекційні заняття	54	-	18	18	18	-
Практичні заняття	72	-	18	18	18	18
Самостійна робота	264	-	84	54	54	72
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	54	-	18	18	18	-
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	99	-	18	18	18	45
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	111	-	48	18	18	27
підготовка до екзамену	-	-	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	Диференційований залік	-	Диференційований залік	Диференційований залік	Диференційований залік	Диференційований залік

## 2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Архітектурна композиція, графіка, макетування» – навчальна дисципліна, яка у визначеній послідовності висвітлює властивості, закономірності та види композиції об'ємно-просторових форм, пропонує методику послідовного її вивчення, а також ознайомлює з основними засобами та прийомами архітектурної графіки і макетування.

**Метою** вивчення дисципліни є допомога студентам в оволодінні «мовою» об'ємно-просторових форм, яка формує архітектурний образ і попередньо визначає призначення архітектурних об'єктів, набуття навиків зображення їх на кресленнях відповідно до вимог проектно-графіки, розвиток просторової уяви.

Основним **завданням** курсу є ознайомлення студентів з принципами формоутворення в архітектурі, вивчення яких починається з розгляду об'єктивних властивостей форми, які характеризують її зовнішній вигляд. Наступним етапом є аналіз об'єктивних закономірностей організації форми в цілісну, стійку для сприйняття систему.

В процесі вивчення дисципліни студенти оволодівають методом абстрагування при аналізі об'ємно-просторової композиції, методами побудови фронтальності, об'ємності й глибинності простору; вирішують композиційні задачі гармонійного об'єднання за принципом супідрядності об'ємів і просторів в цілісну об'ємно-просторову структуру; оволодівають методами побудови об'ємно-просторової композиції на простих загальних прикладах і вчать наочно виявляти ту чи іншу закономірність на конкретних архітектурних об'єктах.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати наступне.

1. Науково-теоретичні та практичні основи побудови композиції об'ємно-просторових форм:

- поняття форми в архітектурі, її аналіз, виявлення основних характеристик;
- об'єктивні властивості, та основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм;
- методи застосування в архітектурі відношень (простих та ірраціональних);
- пропорційні системи як основу методу пропорціювання (метод кількісного узгодження частин і цілого);

- основні правила комбінаторного формоутворення;
- геометричну побудову пропорційних ритмічних рядів;
- методи формоутворення на основі метричної та ритмічної організації елементів форми;

- види об'ємно-просторової композиції;
- методи створення фронтальних, об'ємних, об'ємно-просторових форм та відповідно виявлення їх як композицій.

2. Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення;

3. Методи створення архітектурного образу.

4. Основні засоби створення зображень архітектурного об'єкта та антуражу і стафажу в проектах.

5. Основні прийоми створення об'ємно-просторових в макетах.

### 3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ «Архітектурна композиція, графіка, макетування»

#### 3.1. Тематичний план лекційних занять

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг год.	література
<b>М 1</b>	<b>Архітектурна композиція, графіка, макетування в системі архітектурної освіти. Наукова теорія і предмет архітектурної композиції.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Вступ. Мета та завдання курсу. Структура теорії архітектурної композиції. Поняття про архітектурну графіку і макетування.</b>	<b>2</b>	
Т 1.1	Наукова теорія і предмет архітектурної композиції. Мета та завдання курсу. Структура теорії архітектурної композиції. Поняття про архітектурну графіку і макетування.	2	1,2,3,6,10,11,14, 15,21,24
<b>ЗМ 2</b>	<b>Первинні елементи формоутворення: точка, лінія, площа, об'єм та їх концептуальний смисл. Виявлення матеріальних первинних елементів у двовимірному, тривимірному просторі. Поняття форми в архітектурі. Сприймання форми, аналіз ознак та їх синтез. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм</b>	<b>6</b>	
Т 2.1	Точка, точкові елементи в тривимірному просторі. Лінія, її функції, види. Лінійні елементи в тривимірному просторі. Елементи лінійної графіки, різні способи навантаження площин точками, лініями. Лінійні елементи, які утворюють площину. Характеристики площини. Площина як ключовий елемент архітектурного словника. Площинні елементи. Об'єм, об'ємні елементи.	2	2,3,15,17,24
Т 2.2	Поняття форми в архітектурі. Сприймання форми, аналіз ознак. Синтез властивостей форми. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм Геометричні характеристики (вигляд) форми, величина форми, розташування форми в просторі, масивність і просторовість форми, фактура і текстура.	4	3,15,17,24
<b>ЗМ 3</b>	<b>Архітектурна графіка.</b>	<b>2</b>	
Т 3.1	Види ліній. Графічні фактури. Архітектурні шрифти, закономірності їх побудови.	2	1,3,12,16,18,21, 34,35 ,36
<b>ЗМ 4</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Зорове притягання елементів форми, рівновага мас. Симетрія, статика, динаміка.</b>	<b>8</b>	
Т 4.1	Оволодіння способами поєднання елементів при побудові об'ємно-просторових форм.	2	3,12,17,18,22

Т 4.2	Візуальне об'єднання елементів форми та рівновага має як основні засоби забезпечення цілісності форми. Симетрія як універсальний спосіб формоутворення. Види симетрії. Осі симетрії, центр симетрії, площина симетрії, інверсійні осі.	2	12,14,18,22,23
Т 4.3	Поняття статичної і динамічної композиції. Статична і динамічна рівновага. Статика і динаміка як емоційні оцінки архітектурних форм. Динаміка як засіб посилення естетичної виразності.	2	12,14,18,22,23
Т 4.4	Оволодіння навичками організації композиційної рівноваги і візуального об'єднання елементів в асиметричних формах.	2	12,14,18,22,23
<b>М 2</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Елементи архітектурної графіки: антураж, стафаж. Співвідношення форм за ознаками співставлення. Супідрядність. Відношення. Пропорції. Сумірність. Проект об'ємної форми. Комбінаторика формоутворення.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Елементи архітектурної графіки та їх практичне застосування.</b>	<b>4</b>	
Т 1.1	Елементи архітектурної графіки: антураж, стафаж. Архітектурний рисунок, доповнення креслень антуражем і стафажем.	2	34
Т 1.2	Оволодіння навичками виконання антуражу та стафажу.	2	34
<b>ЗМ 2</b>	<b>Співвідношення форм за ознаками співставлення. Супідрядність. Відношення. Пропорції. Сумірність.</b>	<b>8</b>	
Т 2.1	Співвідношення форм за ознаками співставлення. Тотожність. Нюанс. Контраст.	2	3,13,15,18,21,23, 24
Т 2.2	Супідрядність системи елементів архітектурного цілого. Поділ форми та її сприйняття.	2	3,13,15,18,21,23, 24
Т 2.3	Види відношень. Прості (раціональні) відношення та раціональна пропорційна система. Модуль як основа раціональної пропорційної системи. Просторова система модульних координат. Історичні приклади архітектурних схем модулювання.	2	2,3,13,18,23
Т 2.4	Ірраціональні відношення. Арифметична, геометрична і гармонійна прогресії. Середні числа. Гармонійні пропорції. Геометричні способи побудови рядів на основі геометричної пропорції, «золотого перерізу», співвідношення сторони і діагоналі квадрата (система вписаних квадратів та система прямокутників – похідних квадрата).	2	2,3,12,13,14,23
<b>ЗМ 3</b>	<b>"Проект об'ємної форми"</b> <b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Пропорціювання. Співвідношення архітектурних форм за ознаками співставлення. Супідрядність.</b>	<b>4</b>	

Т 3.1	Пропорціювання як метод кількісного узгодження частин і цілого. Площина (об'єм) як система поділів. Геометричні методи пропорціювання. Взаємна паралельність або перпендикулярність діагоналей подібних прямокутників – метод, в основі якого пряма і обернена пропорція. Архітектурні приклади побудови взаємозв'язку прямокутних форм та їх елементів на основі прямої та оберненої пропорції.	2	1,2,12,13,14,18, 19,20,21
Т 3.2	Співвідношення архітектурних форм за ознаками співставлення (тотожність, нюанс, контраст, динамічність, статичність). Супідрядність системи елементів архітектурного цілого. Поділ форми та її сприйняття. Етапи виконання проекту об'ємної форми.	2	3,13,15,18,21, 23,24
<b>ЗМ 4</b>	<b>Комбінаторика формоутворення.</b>	<b>2</b>	
Т 4.1	Комбінаторика формоутворення. Компоненти форм. Формоутворюючі параметри типоелементів. Формоутворюючі властивості типоелементів. Основні правила комбінаторного формоутворення. Класифікація комбінаторних форм.	2	5,15,17,21
<b>М 3</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб. Види композиції. Властивості, принципи утворення та сучасні тенденції розвитку внутрішніх просторових структур (ВПС). Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Архітектурний образ.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Види комбінаторних форм. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб.</b>	<b>8</b>	
Т 1.1	Ритм. Метричний та ритмічний порядок. Метричні ряди просторових форм та їх сполучення.	2	2,3,12,14,16,21
Т 1.2	Ритмічні ряди просторових форм та їх сполучення. Геометрично пропорційний ритмічний ряд.	2	3,12,13,14,16,21, 23
Т 1.3	Закономірності побудови ритмічних рядів на основі прогресій: геометричної, арифметичної, гармонійної. Оволодіння навичками побудови складних метричних і ритмічних рядів.	2	3,12,13,14,16,21, 23
Т 1.4	Архітектурний масштаб. Співвідношення і масштабність. Оптичні ілюзії та коректування масштабності.	2	13,21,23,24
<b>ЗМ 2</b>	<b>Види композиції.</b>	<b>6</b>	
Т 2.1	Види композиції. Фронтальна композиція. Характеристики фронтальної форми. Способи виявлення фронтальності форми.	2	3,7,13,16,24
Т 2.2	Об'ємна композиція. Умови об'ємності форми. Способи виявлення об'ємності форми.	2	3,7,13,16,24
Т 2.3	Об'ємно-просторова композиція. Характеристики об'ємно-просторової композиції. Способи виявлення простору.	2	3,7,13,16,24

ЗМ 3	<b>Властивості, принципи утворення та сучасні тенденції розвитку внутрішньої просторової структури (ВПС). Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Архітектурний образ.</b>	4	
Т 3.1	Складні внутрішні просторові структури. Чинники, які визначають їх формування. Сприйняття архітектурного простору. Властивості ВПС. Просторові одиниці та зв'язки між ними.	2	33
Т 3.2	Принципи організації ВПС. Типи комунікаційної організації та сучасні тенденції розвитку ВПС. Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Аналіз ВПС	2	3,23,33



### 3.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

<i>Шифри модулів та занять</i>	<i>Назви модулів та теми занять</i>	<i>обсяг занять, год.</i>	<i>література</i>
<b>М 1</b>	<b>Архітектурна композиція, графіка, макетування в системі архітектурної освіти. Наукова теорія і предмет архітектурної композиції.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 2</b>	<b>Первинні елементи формоутворення: точка, лінія, площа, об'єм та їх концептуальний смисл. Виявлення матеріальних первинних елементів у двовимірному, тривимірному просторі. Поняття форми в архітектурі. Сприймання форми, аналіз ознак та їх синтез. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм.</b>	<b>8</b>	
Т 2.1	Пошук рівноваги при послідовному розташуванні різнохарактерних елементів. Пошук рівноваги при розташуванні на форматі однієї та двох різнохарактерних ліній.	2	37
Т 2.2	Лінія як первинний елемент композиції. Види ліній. Виразність лінійного зображення. Засоби виявлення різного характеру ліній.	2	2,3,15,17,24
Т 2.3	Співставлення масивності площинних форм з однаковою площею, різним розподілом маси за просторовими координатами і різною геометричною будовою. Створення форм з контрастною емоційною оцінкою масивності і просторовості.	2	1,3,12,16,18,21
Т 2.4	Створення стійкої,естетично-виразної об'ємної форми найпростішими засобами макетування: розрізи і згини.	2	37
<b>ЗМ 4</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Зоровепротягання елементів форми, рівновага мас. Симетрія, статика, динаміка.</b>	<b>10</b>	
Т 4.1	Створення двох складних форм з 4- 6 геометричних елементів з використанням композиційних прийомів: вільне розміщення, дотик, прилягання, накладання або перетин.	2	12,17,22,23
Т 4.2	Створення площинних форм з 5-ти, 7-ми геометричних елементів з використанням різних видів симетрії. Ескізування.	2	3,12,17,18,22
Т 4.3	Створення стійкої,естетично-виразної,асиметричної об'ємної форми з модульних елементів.	2	12
Т 4.4	Створення статичних і динамічних площинних форм з трьох простих геометричних фігур. Ескізування.	2	12,14,18,22,23
Т 4.5	Врівноважити на форматі складну геометричну форму. Розділити її на 3-4 окремих елемента і повторно врівноважити на форматі.	2	12,17,22,23

<b>М 2</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Елементи архітектурної графіки: антураж, стафаж. Співвідношення форм за ознаками співставлення. Супідрядність Відношення. Пропорції. Сумірність. Проект об'ємної форми.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Елементи архітектурної графіки та їх практичне застосування.</b>	<b>2</b>	
Т 1.1	Творче виконання зразків антуражу і стафажу.	2	34
<b>ЗМ 3</b>	<b>Проект об'ємної форми. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Пропорціювання. Співвідношення форм за ознаками співставлення. Супідрядність.</b>	<b>16</b>	
Т 3.1	Створення декількох різновидів об'ємних форм на основі одної геометричної фігури, яку прийняти за горизонтальну ортогональну проекцію.	2	12
Т 3.2	Створення пластично виразних форм з обмеженої кількості різновидів елементів і заданими способами їх організації (горизонтальний, вертикальний або комбінований напрям розвитку форми). Пошукове макетування.	2	12
Т 3.3	Графічно-структурний аналіз площинної форми. Створення цілісної графічної структури з 3-5-ти елементів на основі пропорційних систем: вписаних квадратів, прямокутників — похідних квадрата, прямої та оберненої пропорції, кратних модульних співвідношень.	2	2,12,14,15,17,21
Т 3.4	Поетапна розробка об'ємної форми на основі площинної та об'ємних вирішень, знайдених на етапі пошукового макетування. Ортогональні проекції об'ємної форми.	2	2,12,15,17,21
Т 3.5	АксонOMETричні проекції об'ємної форми.	2	2,12,15,17,21
Т 3.6	Підбір графічних вирішень для аксонOMETричних проекцій для візуального виявлення та порушення об'ємності форми.	2	2,12,15,17,21
Т 3.7	Ескізне вирішення загальної композиції проекту. Підбір шрифтів для написів і підписів.	2	35,36
Т 3.8	<b>Захист проекту об'ємної форми.</b>	2	
<b>М 3</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Види комбінаторних форм. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб. Види композиції.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб.</b>	<b>8</b>	
Т 1.1	Довільне формування площинної структури на основі геометричного типоелемента за принципом конструктора: <ul style="list-style-type: none"> <li>• з'єднання елементів сторонами (повне і неповне);</li> <li>• з'єднання елементів точками і вершинами;</li> <li>• з'єднання елементів комбіноване (сторонами, точками і вершинами)</li> <li>• з'єднання елементів комбіноване з використанням типових блоків на основі геометричного типоелемента.</li> </ul>	2	5,15,17,21
Т 1.2	Створення цілісної об'ємно-просторової форми, елементами якої є метричні та ритмічні ряди. Пошукове макетування.	2	2,3,12,14,16,21

Т 1.3	Створення ритмо-метричної площинної структури за довільною модульною сіткою на основі одного геометричного елемента та його модифікацій. Зміною параметрів, тональності, взаєморозташування та ін. показати перехід від метричних закономірностей до ритмічних.	2	3,12,13,14,16,21,23
Т 1.4	Призведення до різних архітектурних масштабів двох однакових площинних форм.	2	13,21,23,24
<b>ЗМ 2</b>	<b>Види композиції.</b>	<b>10</b>	
Т 2.1	Засоби виявлення фронтальності форми. Графічний пошук параметрів, геометричного характеру форми та її членувань. Виявлення ступенів глибинності елементів фронтальної форми в межах граничних станів, які забезпечують фронтальність і цілісність форми.	2	3,7,13,16,24
Т 2.2	Створення асиметричної, цілісної, стійкої, складчастої форми. Пошукове макетування.	2	12,15
Т 2.3	Об'ємна композиція з точкових, лінійних і площинних елементів. Графічне виявлення об'ємної форми (на прикладі куба) як композиції на основі її творчого трактування, використання контрастних, нюансних і тотожних поділів, метода дефрагментації форми. Графічне ескізування в аксонометричних проєкціях.	2	10,12,13,16,18
Т 2.4	Створення площинної форми, цілісність в якій забезпечена виділенням домінуючої групи елементів.	2	13,21
Т 2.5	<b>Інформаційний семінар. Перегляд і обговорення робіт.</b>	2	
<b>М 4</b>	<b>Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Проєкт об'ємно-просторової форми. Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення в архітектурі.</b>	<b>18</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення в архітектурі. Аналіз внутрішніх просторових структур (ВПС), принципи їх утворення. Структурний аналіз як метод дослідження.</b>	<b>8</b>	
Т 1.1	Організація композиційного центра різними способами на прикладі площинних форм.	2	13,21
Т 1.2	Принципи внутрішнього ускладнення простору на прикладі формальної об'ємно-просторової композиції. Пошукове макетування.	2	33
Т 1.3	Принципи зовнішнього ускладнення простору на прикладі формальної об'ємно-просторової композиції. Пошукове макетування.	2	33
Т 1.4	Графічно-структурний аналіз джерела творчості (архітектурної споруди). Графічний лінійно-площинний аналіз ВПС.	2	3,23,33
<b>ЗМ 2</b>	<b>Проєкт об'ємно-просторової форми.</b>	<b>10</b>	

Т 2.1	Графічно-структурні інтерпретації та асоціації. Трансформація форм джерела творчості з використанням узагальнень, гротеску, художніх метафор зі збереженням пропорційно-ритмічної організації, пластичної виразності форм.	2	12,15
Т 2.2	Створення об'ємно-просторової композиції на основі джерела творчості формальними засобами з використанням графічно-структурних інтерпретацій та асоціацій. Побудова ортогональних проєкцій об'ємно-просторової композиції: плани, розгортки.	2	
Т 2.3	Побудова аксонометричної проєкції об'ємно-просторової композиції.	2	
Т 2.4	Ескізне вирішення загальної композиції проєкту. Підбір шрифтів для проєкту.	2	
Т 2.5	<b>Інформаційний семінар. Захист проєктів.</b>	2	

### 3.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

<i>Шифри модулів та занять</i>	<i>Назви модулів та теми занять</i>	<i>обсяг занять, год.</i>	<i>література</i>
<b>М 1</b>	<b>Архітектурна композиція, графіка, макетування в системі архітектурної освіти. Наукова теорія і предмет архітектурної композиції.</b>	<b>84</b>	
<b>ЗМ 2</b>	<b>Первинні елементи формоутворення: точка, лінія, площа, об'єм та їх концептуальний смисл. Виявлення матеріальних первинних елементів у двовимірному, тривимірному просторі. Поняття форми в архітектурі. Сприймання форми, аналіз ознак та їх синтез. Об'єктивні властивості об'ємно-просторових форм.</b>	<b>12</b>	
Т 2.1	Лінія як первинний елемент композиції. Види ліній. Виразність лінійного зображення. Засоби виявлення різного характеру ліній.	6	2,3,15,17,24
Т 2.2	Поетапний перехід від масивної площинної форми до просторової шляхом зменшення щільності заповнення форми і перетворення її геометричних характеристик на прикладі геометричної ламаної, криволінійної, або комбінованої форми.	6	13,14,18,21,23
<b>ЗМ 3</b>	<b>Архітектурна графіка.</b>	<b>34</b>	
Т 3.1	Графічне зображення прямих ліній. Лінії основні та допоміжні.	4	2,3,15,17,24
Т 3.2	Архітектурні шрифти. Закономірності побудови шрифтів.	10	35,36
Т 3.3	Графічні фактури, способи їх виконання та тональні градації.	10	34
Т 3.4	Графічні фактури, які імітують природні та штучні будівельні матеріали.	10	34
<b>ЗМ 4</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Зорове притягання елементів форми, рівновага мас. Симетрія, статика, динаміка.</b>	<b>38</b>	
Т 4.1	Створення площинних форм з 5-ти, 7-ми геометричних елементів з використанням різних видів симетрії. Ескізування. Тональне вирішення в техніці тушування.	5	3,12,17,18,22
Т 4.2	Створення площинної форми з 5-7 геометричних елементів з використанням різних видів симетрії. Тональне вирішення з використанням графічних фактур.	8	3,12,17,18,22
Т 4.3	Створення об'ємних модульних елементів у вигляді простих геометричних тіл (куб, паралелепіпед).	10	12

Т 4.4	Створення статичних і динамічних площинних форм з трьох простих геометричних фігур. Ескізування. Тональне вирішення в техніці тушування.	5	12,14,18,22,23
Т 4.5	Створення статичних і динамічних площинних форм з трьох простих геометричних фігур. Тритонове тональне вирішення з використанням графічних фактур.	10	12,14,18,22,23
<b>М 2</b>	<b>Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Елементи архітектурної графіки: антураж, стафаж. Співвідношення форм за ознаками співставлення. Супідрядність Відношення. Пропорції. Сумірність. Проект об'ємної форми.</b>	<b>54</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Елементи архітектурної графіки та їх практичне застосування.</b>	<b>4</b>	
Т 1.1	Виконання графічних зображень-копій антуражу та стафажу.	4	34
<b>ЗМ 3</b>	<b>Проект об'ємної форми. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Пропорціювання. Співвідношення архітектурних форм за ознаками співставлення. Супідрядність.</b>	<b>50</b>	
Т 3.1	Створення пластично виразних форм з обмеженої кількості різновидів елементів і заданими способами їх організації (горизонтальний, вертикальний або комбінований напрям розвитку форми). Пошукове макетування.	6	12
Т 3.2	Поетапна розробка об'ємної форми на основі площинної та об'ємних вирішень, знайдених в попередніх завданнях. Ортогональні проєкції об'ємної форми.	4	3,13,15,18,21,23,24
Т 3.3	Аксометричні проєкції об'ємної форми в різних графічних вирішеннях.	6	3,13,15,18,21,23,24
Т 3.4	Пошукове макетування об'ємної форми.	4	13, 16
Т 3.5	Виконання проекту в чистовому варіанті.	20	13, 16
Т 3.6	Відтворення розробленої об'ємної форми в макеті.	10	13, 16
<b>М 3</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Види комбінаторних форм. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб. Види композиції.</b>	<b>54</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Комбінаторика формоутворення. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб.</b>	<b>28</b>	
Т 1.1	Створення комбінаторних площинних форм на основі геометричного типоелемента і модульної сітки.	8	5,15,17,21
Т 1.2	Створення ритмо-метричної площинної структури на основі одного геометричного елемента та його модифікацій за довільною модульною сіткою. Зміною параметрів, тональності, взаєморозташування та ін. показати перехід від метричних закономірностей до ритмічних.	10	3,12,13,14,16,21
Т 1.3	Призведення до різних архітектурних масштабів двох однакових площинних форм.	10	13,21,23,24
<b>ЗМ 2</b>	<b>Види композиції.</b>	<b>26</b>	
Т 2.1	Виявлення фронтальної форми як композиції. Використанням ритму як засобу гармонізації. Макетування.	12	13, 16

Т 2.2	Об'ємна форма з лінійних, площинних й об'ємних елементів. Тракткування об'ємної форми (на прикладі куба) з використанням контрастних, нюансних і тотожних поділів форм і метода дефрагментації форми. Макетування.	14	13, 16
<b>М 4</b>	<b>Властивості, принципи утворення та сучасні тенденції розвитку внутрішньої просторової структури (ВПС). Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Архітектурний образ. Проект об'ємно-просторової форми. Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення в архітектурі.</b>	<b>72</b>	
<b>ЗМ 1</b>	<b>Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення в архітектурі..Аналіз внутрішніх просторових структур (ВПС), принципи їх утворення. Структурний аналіз як метод дослідження.</b>	<b>16</b>	
Т 1.1	Створення різноманітних площинних структур з однієї вихідної форми з використанням заданих методів формоутворення.	8	33
Т 1.2	Графічний аналіз ВПС архітектурного об'єкта (джерела творчості).	8	33
<b>ЗМ 2</b>	<b>Проект об'ємно-просторової форми.</b>	<b>56</b>	
Т 2.1	Створення образної об'ємно-просторової форми на основі графічно-структурних інтерпретацій і асоціацій джерела творчості. Ортогональні і аксонометричні проекції (ескізно).	10	13, 16
Т 2.2	Створення об'ємно-просторової композиції на основі джерела творчості формальними засобами. Макетування.	20	13, 16
Т 2.3	Виконання проекту об'ємно-просторової форми в чистовому варіанті.	26	3,7,13, 16, 24

#### 3.4. Технічні засоби, які використовуються при вивченні дисципліни

Під час проведення лекційних та практичних занять з розділів курсу «Архітектурна композиція, графіка, макетування» використовуються мультимедійний проектор, методичні стенди, макети, моделі.

Проводяться екскурсії на виставки, кафедральні огляди та захисти курсових, кваліфікаційних і дипломних проектів в інші навчальні заклади відповідного профілю.

## 4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

### 4.1. Основна література

1. Архітектура. Короткий словник-довідник / За заг. ред. А.П.Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 333 с.
2. Антонович Є.А., Грач (Поліщук) Л.К., Саваріна Н.І. та ін. Основи композиції // Збірник практикумів. Ч. I: Навч. посіб. – Івано-Франківськ: Прикарпат. ун-т, 1995. – С. 72 – 128.
3. Араухо И. Архитектурная композиция / Пер. с исп. – М.: Высшая школа, 1982. – 207с.
4. Архітектурна композиція: Методичні вказівки / Укладач С. В. Сьомка – К.: КНУБА, 2005. –24с.
5. Божко Ю.Г. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования. – Х.: Вища школа, 1984. – 184 с.
6. Гидион З. Пространство, время, архитектура / Пер. с нем. – М.: Стройиздат, 1976. – 567с.
7. Гудков В. Творческая студия молодежной комиссии МОСА // Творчество молодых архитекторов Москвы. – М.: Стройиздат, 1981. – С. 50–56.
8. Дженкс Ч. А. Язык архитектуры постмодернизма / Пер. с англ. – М.: Стройиздат, 1985. – 135с.
9. Едикс Ю. История современной архитектуры: Синтез формы, функции и конструкции. / Пер. с нем. – Искусство, 1972. 247с.
10. Иконников А., Степанов Г. Основы архитектурной композиции. – М.: Искусство, 1971. – 224с.
11. Коник М. Курс композиции на Сенеже // Декоративное искусство СССР. – 1973. – № I. – С.
12. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: Навчально-методичний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 255 с.
13. Кринский В., Ламцов И., Туркус М. Элементы архитектурно-пространственной композиции. – М.: Изд-во лит. по строительству, 1968. – 168с.
14. Методичні вказівки до практичних занять з основ архітектурної композиції та проектування (площина, графіка, пропорціювання) / Укл.: А.В. Манн, Л.Л. Бабійчук, М.В. Бевз та ін. – Львів: ЛП, 1988. – 34 с.
15. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти формотворення): Навч. посіб. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
16. Объемно-пространственная композиция в архитектуре / Под ред. А. Степанова, М. Туркуса – М.: Стройиздат, 1975. – 193 с.
17. Основи художнього конструювання: Практикум для студентів художньо-графічних факультетів / Укл. Є. Антонович, Л. Грач (Поліщук) та ін. – Івано-Франківськ: Прикарпат. Ун-т, 1992. – 39 с.
18. Основні поняття архітектурної композиції: Методичні вказівки № 1 з дисципліни «Об'ємно-просторова композиція» / Укл.: О.І. Ремешило-Рибчинська, І.А. Дида, Х.С. Бойко – Львів: НУ«ЛП», 2001. – 36 с.
19. Тищенко М. Парфенон та його пропорції // Вісник Української академії мистецтв: Мистецтвознавство – К., 1997. – Вип. 4. – С. 59–67.
20. Тищенко М. Храм Софії Константинопольської та його основні пропорції // Вісник Української академії мистецтв: Мистецтвознавство – К., 1999. – Вип. 6. – С. 55–63.
21. Тиц А. Основы архитектурной композиции. – К.: Вища школа, 1976. – 255с.
22. Хан-Магомедов С.О. Проблемы динамической формы в творческих концепциях 20-х годов // Труды ВНИИТЭ. Техническая эстетика / Редкол.: В.Ф. Колейчук, С.О. Хан-Магомедов, Г.Н. Яковлева. – М., 1982. – Вип. 33. – С. 82–100.
23. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА, 2000. – 372с.
24. Чинь Френсис Д. К. Архитектура. Форма, пространство, композиция / Пер. с англ. – М.: АСТ – Астрель, 2005. – 399 с.



## 4.2. Додаткова література

25. Бартенев И. А., Батажкова В. Н. Очерки истории архитектурных стилей. – М.: Изд. искусство, 1983. – 263 с.
26. Груббе Г., Кучмар А. Путеводитель по архитектурным формам. Справочник / Пер. с нем. М. В. Алешечкиной. – Москва: Стройиздат, 1990. – 215 с.
27. Мардер А. П. Эстетика архитектуры: теоретические проблемы архитектурного творчества. – М.: Стройиздат, 1988. – 215 с.
28. Поліщук Л. К. Структурний аналіз сецесійних особняків Станіслава // Теорія та історія архітектури і містобудування / Редкол.: М. Дьомін, А. Мардер, А. Пучков та ін. – К.: НДІТІАМ, 2002. – Вип. 5. На честь О. М. Годованюк. – С. 256–264.
29. Пучков А. А. Габричевский: Концепция архитектурного организма в мыслительном процессе 20–30-х годов / Под общ. ред. В. И. Ежова. – К.: Изд. Дом А. С. С., 1997. – 154 с.
30. Тимофієнко В. Енциклопедія архітектурної спадщини України. – К.: Будівельник. – 1989. – 160 с.
31. Тиц А. А., Воробйова Е. В. Пластический язык архитектуры. – М., 1986. – 160с.
32. Уиттик А. Европейская архитектура XX века / Пер. с англ. А.И. Венедиктова: В 2 т. – М.: Госстройиздат, 1960. – 1964. – Т. 1. – 283с.; Т. 2 – 203с.
33. Ушаков Г. Формування візуально-проникних внутрішніх просторових структур. -К.:, 2005. - 212с.

## 4.3. Додаткова література з архітектурної графіки і макетування

34. Антал Я., Кушнир Л., Сламень И., Гавранкова Б. Архитектурное черчение. - К.: Будівельник. – 1980. – 127 с.
35. Воронецкий Б., Кузнецов Э. Шрифт - Ленинград: Художник РСФСР. 1975. - 108с.
36. Смирнов С.И. Шрифт и шрифтовой плакат. – М.: Плакат. 1978. - 144с.
37. Ермолаев А.П., Шулика Т.О., Соколова М.А. Основы пластической культуры архитектора-дизайнера. - М.: Архитектура С, 2005, - 284с.

## 5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

**Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Архітектурна композиція, графіка, макетування»**

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
<b>М1 – Вступ. Первинні елементи формоутворення. Сприймання форми. Аналіз. Об'єктивні властивості та основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм</b>	
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 2	29
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 3	28
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 4	43
<b>Всього</b>	<b>100</b>
<b>М2. Основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм. Елементи архітектурної графіки: антураж, стафаж. Супідрядність Відношення. Пропорції. Сумірність. Проект об'ємної форми.</b>	
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 1	14
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 3	86
<b>Всього</b>	<b>100</b>
<b>М3. Комбінаторика формоутворення. Види комбінаторних форм. Метричний та ритмічний порядок. Архітектурний масштаб. Види композиції.</b>	
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 1	52
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 2	48
<b>Всього</b>	<b>100</b>
<b>М4. Властивості, принципи утворення та сучасні тенденції розвитку внутрішньої просторової структури (ВПС). Структурний аналіз як метод дослідження архітектурного об'єкта. Архітектурний образ. Проект об'ємно-просторової форми. Найпоширеніші закономірності сучасного формотворення в архітектурі.</b>	
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 1	40
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ 2	60
<b>Всього</b>	<b>100</b>

### Оцінки студентів із перехідним (зарахованим) балом

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни